

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

KOMPETENČNÍ RÁMEC ABSOLVENTA UČITELSTVÍ

SPOLEČNÉ PROFESNÍ KOMPETENCE

VERZE PRO PŘIPOMÍNKOVÁNÍ

MŠMT, únor 2023

KOMPETENČNÍ RÁMEC ABSOLVENTA UČITELSTVÍ

SPOLEČNÉ PROFESNÍ KOMPETENCE

Autoři:

Mgr. Matouš Božkovec, Mgr. Ing. Vít Beran, Mgr. Tomáš Klinka, Ph.D.,
doc. Mgr. Jana Kratochvílová, Ph.D., Mgr. Pavlína Loňková,
Mgr. Tomáš Pavlas, Mgr. Blanka Pravdová, Ph.D., prof. PaedDr. Iva Stuchlíková,
CSc., Mgr. et Mgr. Bc. Zuzana Šalamounová, Ph.D.,
doc. Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D., Mgr. Daniela Vrabcová, Ph.D.

Děkujeme Mgr. Janě Fikrlové, Jiřímu Münichovi, MSc., Barboře Zavadilové, MPhil.
a všem členům široké pracovní skupiny za cenné vstupy při tvorbě rámce.

Jazyková redakce: Mgr. Lucie Šavlíková

Grafická úprava: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V roce 2023 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR,
Karmelitská 529/5, Malá Strana, 118 12, Praha 1

Elektronická verze publikace je dostupná na www.msmt.cz

“ VIZE ABSOLVENTA UČITELSTVÍ

- 1 Profesní kompetence obsažené v tomto Rámci je možné zjednodušeně
- 2 vyjádřit také formou této vize absolventa učitelství.

3 PŘEJEME SI ABSOLVENTA UČITELSTVÍ, KTERÝ 4 DO HLOUBKY ROZUMÍ VYUČOVANÉMU OBORU, 5 UMÍ SE V NĚM DÁLE ROZVÍJET A V CO NEJVYŠŠÍ 6 MOŽNÉ MÍŘE DOKÁŽE:

- 7 • poznávat žáky a jejich vzdělávací potřeby a nastavovat s ohledem
8 na ně cíle výuky;
- 9 • vést výuku tak, aby umožňovala každému žákovi maximálně
10 rozvíjet jeho klíčové kompetence a gramotnosti;
- 11 • podporovat u žáků motivaci k učení a reagovat na jejich potřeby;
- 12 • vytvářet bezpečné prostředí pro učení a vést žáky k chování
13 podporujícímu učení a ke spolupráci;
- 14 • hodnotit formativně, to zejména znamená poskytovat a přijímat
15 zpětnou vazbu na základě kritérií a vést k tomu také žáky;
- 16 • spolupracovat s kolegy na výuce a podpoře konkrétních žáků
17 a komunikovat s rodiči v zájmu žáků;
- 18 • reflektovat svou výuku na základě důkazů o učení žáků;
- 19 • s oporou o reflexi výuky utvářet své sebepojetí v roli učitele
20 a řídit svůj další profesní rozvoj.

KOMPETENČNÍ RÁMEC ABSOLVENTA UČITELSTVÍ

Kompetenční rámec absolventa učitelství je tvořen 14 kompetencemi rozdělenými do 5 oblastí.

1. Plánování, vedení a reflexe výuky

- 1.1. Nastavuje cíle výuky a vede k nastavování vlastních cílů také žáky.
- 1.2. Plánuje výuku tak, aby umožňovala každému žákovi aktivně se zapojit a dosahovat stanovených cílů.
- 1.3. Podporuje u žáků zvědavost a motivaci k učení.
- 1.4. V průběhu výuky zjišťuje míru porozumění žáků a reaguje na jejich potřeby.
- 1.5. Reflektuje výuku a vyhodnocuje dosahování stanovených cílů.

2. Prostředí pro učení

- 2.1. Vytváří bezpečné prostředí pro učení.
- 2.2. Vede žáky k chování podporujícímu učení a ke spolupráci.
- 2.3. Zajišťuje vhodné prostorové uspořádání a podmínky pro učení.

3. Zpětná vazba a hodnocení

- 3.1. Hodnotí na základě kritérií a vede k tomu také žáky.
- 3.2. Poskytuje a přijímá zpětnou vazbu a vede k tomu také žáky.
- 3.3. Vede žáky k reflexi jejich učení.

4. Profesionální spolupráce

- 4.1. Spolupracuje s kolegy ve prospěch žáků a společného profesního růstu.
- 4.2. Spolupracuje s rodiči a širší komunitou školy v zájmu žáků.

5. Sebepojetí a profesní rozvoj učitele

- 5.1. Systematicky pracuje na utváření svého sebepojetí v roli učitele a na svém profesním rozvoji.

OBLAST 1 – PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VÝUKY

Kompetence 1.1: Nastavuje cíle výuky a vede k nastavování vlastních cílů také žáky. Učitel nastavuje vzdělávací cíle výuky na základě předchozí reflexe výuky, znalosti vzdělávacích potřeb žáků a aktuální úrovně jejich kompetencí. Nastavuje je tak, aby u každého žáka vedly k naplnění očekávaných výstupů a rozvoji klíčových kompetencí a gramotností v souladu s kurikulem. Zapojuje žáky do nastavování cílů a vede je k formulaci vlastních cílů učení. Je přesvědčen o potenciálu každého žáka dosahovat stanovených cílů.

Kompetence 1.2: Plánuje výuku tak, aby umožňovala každému žákovi aktivně se zapojit a dosahovat stanovených cílů. Učitel plánuje využívání oborově vhodných a různorodých výukových postupů (výukových metod, organizačních forem práce, výukových prostředků, včetně digitálních, způsobů hodnocení a reflexe výuky) tak, aby vedly k aktivnímu zapojení a k efektivnímu naplňování zvolených cílů v co nejvyšší míře každým žákem vzhledem k jeho individuálním možnostem.

Kompetence 1.3: Podporuje u žáků zvědavost a motivaci k učení. Učitel projevuje zájem o vyučovaný obor, o učení žáků i svoje vlastní, zprostředkovává žákům smysl vyučovaného obsahu, propojuje jej s tím, co již vědí, a s jejich zkušenostmi. Pomáhá žákům vytrvat v učení tím, že podporuje a oceňuje jejich snahu, pokrok a odpovědnost za vlastní učení (viz také oblast 3).

Kompetence 1.4: V průběhu výuky zjišťuje míru porozumění žáků a reaguje na jejich potřeby. Učitel vede žáky v průběhu výuky k porozumění zadání, úkolům či získaným informacím; v průběhu výuky zjišťuje úroveň porozumění a sleduje aktuální situaci žáků. Na základě toho průběžně upravuje výuku s cílem reagovat na potřeby žáků.

Kompetence 1.5: Reflektuje výuku a vyhodnocuje dosahování stanovených cílů. Učitel v průběhu výuky a po jejím skončení sleduje a vyhodnocuje dopad výuky na žáky, zejména s ohledem na způsob a míru dosahování stanovených cílů, a to na základě důkazů o učení žáků a zpětné vazby od žáků a kolegů. Analyzuje svou výuku a výsledky reflexe využívá pro plánování navazující výuky (kompetence 1.1 a 1.2), pro sebepoznání a svůj profesní rozvoj (kompetence 5.1).

OBLAST 2 – PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Kompetence 2.1: Vytváří bezpečné prostředí pro učení. Učitel vytváří a udržuje se žáky pozitivní vztah a podporuje pozitivní vztahy mezi žáky navzájem. Komunikuje s nimi vstřícně a partnersky a vytváří prostředí důvěry, ve kterém žáci projevují své názory a potřeby, nebojí se chybovat a využívat chyby k dalšímu učení. Vytváří prostředí respektu k individualitě každého žáka, k různosti a odlišnostem. Cíleně reaguje na projevy žáků ohrožující pozitivní vztahy a důvěru ve třídě.

Kompetence 2.2: Vede žáky k chování podporujícímu učení a ke spolupráci. Vede žáky k efektivní organizaci práce, ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení. Pravidelně se žáky komunikuje o očekávaném chování při výuce a dává jim prostor ovlivnit společná pravidla. Cíleně reaguje na chování ohrožující prostředí pro učení a vede žáky k samostatnosti a odpovědnosti za jejich chování.

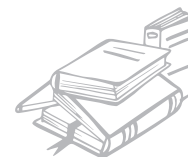
Kompetence 2.3: Zajišťuje vhodné prostorové uspořádání a podmínky pro učení. Učitel ve spolupráci s kolegy a vedením školy zajišťuje, aby prostorové uspořádání třídy nebo místa, kde se učení odehrává, vybavení a pomůcky poskytovaly žákům optimální podmínky pro učení.

OBLAST 3 – ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Kompetence 3.1: Hodnotí na základě kritérií a vede k tomu také žáky. Učitel využívá formativní hodnocení, tj. zejména zohledňuje individuální pokrok žáků a poskytuje jim zpětnou vazbu (kompetence 3.2). Využívá žákům srozumitelná a smysluplná kritéria pro hodnocení, sebehodnocení a pro vzájemné hodnocení jejich učení. Tato kritéria jsou žákům známá a korespondují s cíli výuky. Zapojuje do jejich tvorby také žáky a spolupracuje na nich s kolegy. Hodnotí učení žáků různými způsoby v závislosti na oborových i dalších cílech vzdělávání a dává žákům příležitost různým způsobem prokázat a ověřit si, co se naučili.

Kompetence 3.2: Poskytuje a přijímá zpětnou vazbu a vede k tomu také žáky. Učitel zajišťuje žákům různou formou popisnou zpětnou vazbu na jejich učení tak, aby byla pro žáky využitelná v dalším učení, tj. aby si uvědomili, co se jim daří i nedaří, a v čem a jak se mohou dále rozvíjet. Dává žákům příležitost poskytovat zpětnou vazbu také jemu a vede žáky k dávání i přijímání zpětné vazby mezi sebou, a to s ohledem na utváření bezpečného prostředí (viz kompetence 2.1).

Kompetence 3.3: Vede žáky k reflexi jejich učení. Učitel vede žáky v průběhu výuky nebo po jejím skončení k vyhodnocování procesu a výsledků jejich učení, tj. k vyhodnocování toho, co jim pomáhá či naopak brání v učení, a toho, co se naučili, kde se v procesu učení nacházejí, na čem mohou stavět a jak mohou v učení směrem k vytyčeným cílům nejlépe postupovat dál.

OBLAST 4 – PROFESNÍ SPOLUPRÁCE

Kompetence 4.1: Spolupracuje s kolegy ve prospěch žáků a společného profesního růstu. Učitel podporuje kulturu vzájemného a společného učení ve škole, tj. spolupracuje se svými kolegy učiteli, s asistenty pedagoga a s pracovníky školního poradenského pracoviště či dalšími odborníky s cílem společně reflektovat svůj dosavadní dopad na žáky, sdílet své poznatky o vzdělávacích potřebách konkrétních žáků a vytvářet příležitosti pro naplnění těchto potřeb. Je aktivním členem školního týmu a s ohledem na své zkušenosti se zapojuje do rozvoje školy a profesní komunity, podporuje studenty učitelství či dalších pedagogických programů a začínající pedagogy.

Kompetence 4.2: Spolupracuje s rodiči a širší komunitou školy v zájmu žáků. Učitel pravidelně a vstřícně komunikuje s rodiči či zákonnými zástupci žáků, nastavuje a udržuje pravidla komunikace tak, aby co nejefektivněji vedla k cíli spolupracovat v zájmu žáků. Podporuje pozitivní vztahy v širší komunitě školy a podílí se na aktivitách, které širší komunitu školy zapojují do vzdělávání žáků.

OBLAST 5 – PROFESNÍ SEBEPOJETÍ A ROZVOJ UČITELE

Kompetence 5.1: Systematicky pracuje na utváření svého sebepojetí v roli učitele a na svém profesním rozvoji. Učitel systematicky využívá reflexi (kompetence 1.5) a profesní spolupráci (kompetence 4.1 a 4.2) k vyhodnocování svého vlivu na žáky, vlastních silných a slabých stránek a vzdělávacích potřeb. Na základě těchto potřeb si stanovuje rozvojový cíl a využívá široké škály prostředků pro svůj profesní růst. Vyhodnocuje jejich účinnost s cílem maximalizovat pozitivní dopad na učení své i žáků. Pečuje o své psychické zdraví a předchází syndromu vyhoření.